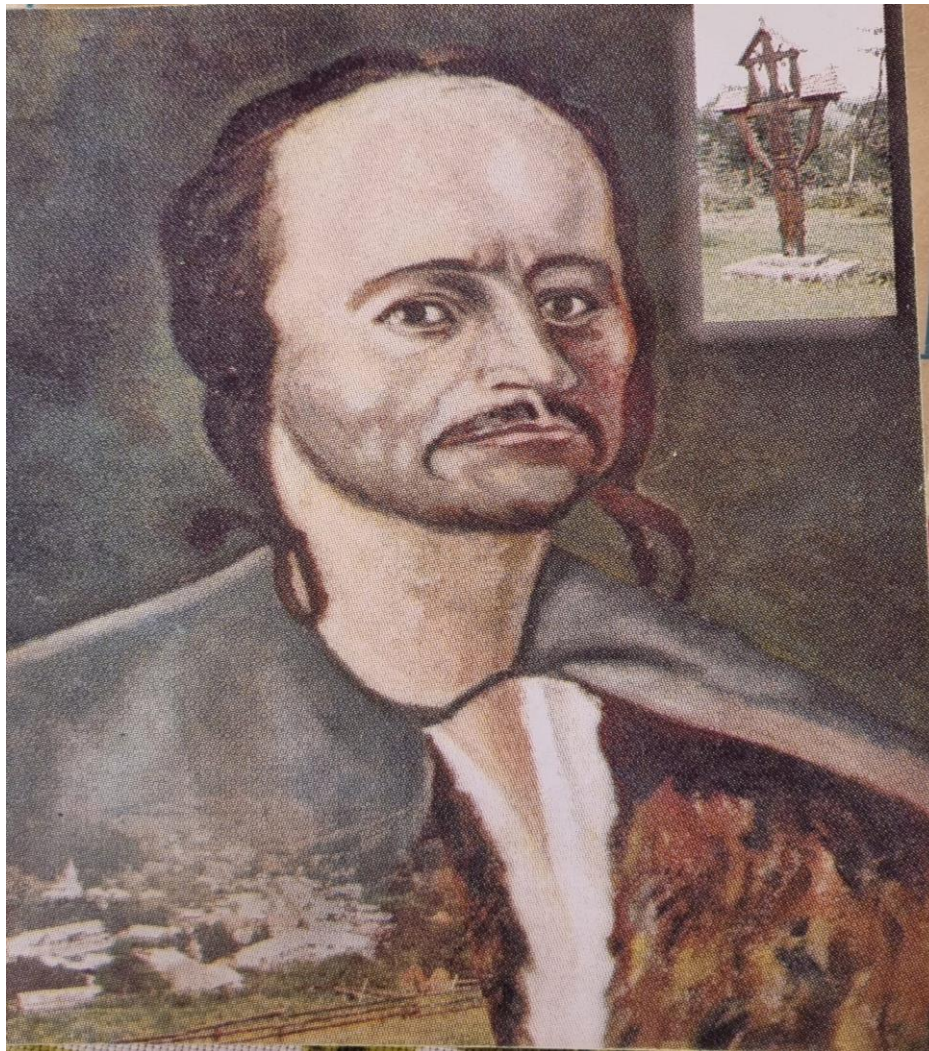

Panteonul eroilor neamului *-beciul lui Horea și casa memorială de la Fericet*

Prof. dr. Mirela Mocan

“Și la pruncii voștri-n lume
Să rămână a Horii nume.” – Cântec popular

- Foto I. Stănoiu
Albac, jud. Alba
Întâlnirea fiilor satului
9-10 septembrie 2000

- “Există un deal sfânt care l-a născut pe Horea-Fericetul”

Foto- frasinul lui Horea, de pe Fericet

- Biografia eroului Țării Moților a debutat simplu, în creierul Apusenilor, pe dealul Fericetului, într-o casă din crângurile moțești risipite pe înălțimile de deasupra Albacului, unde se derula o viață aspră și grea. Un moț de rând, simplu, demn, devenit în vreme de răsccoală liderul mulțimilor. Acest comportament l-a ridicat mult în conștiința contemporanilor. Impresionantă este până astăzi jertfa supremă în numele cauzei naționale, pentru cei mulți și oropsiți.

S-a ridicat din rândurile țărănimii, exclusiv prin fapta sa măreață, pentru îndeplinirea căreia n-a șovăit nicio clipă, după cum dârz a stat și în fața judecății și în fața cumplitelui supliciu. Horea a intrat în mentalul colectiv ca martir, erou al țărănimii românești. A ars ca o flacără tot timpul vieții pentru cauza țăranilor moți, le-a sintetizat dorințele în timpul demersurilor sale de pe lângă Curtea de la Viena și a condus acțiunile militare ale acestora în tumultoasa răbufnire populară de la sfârșitul veacului al XVIII-lea.

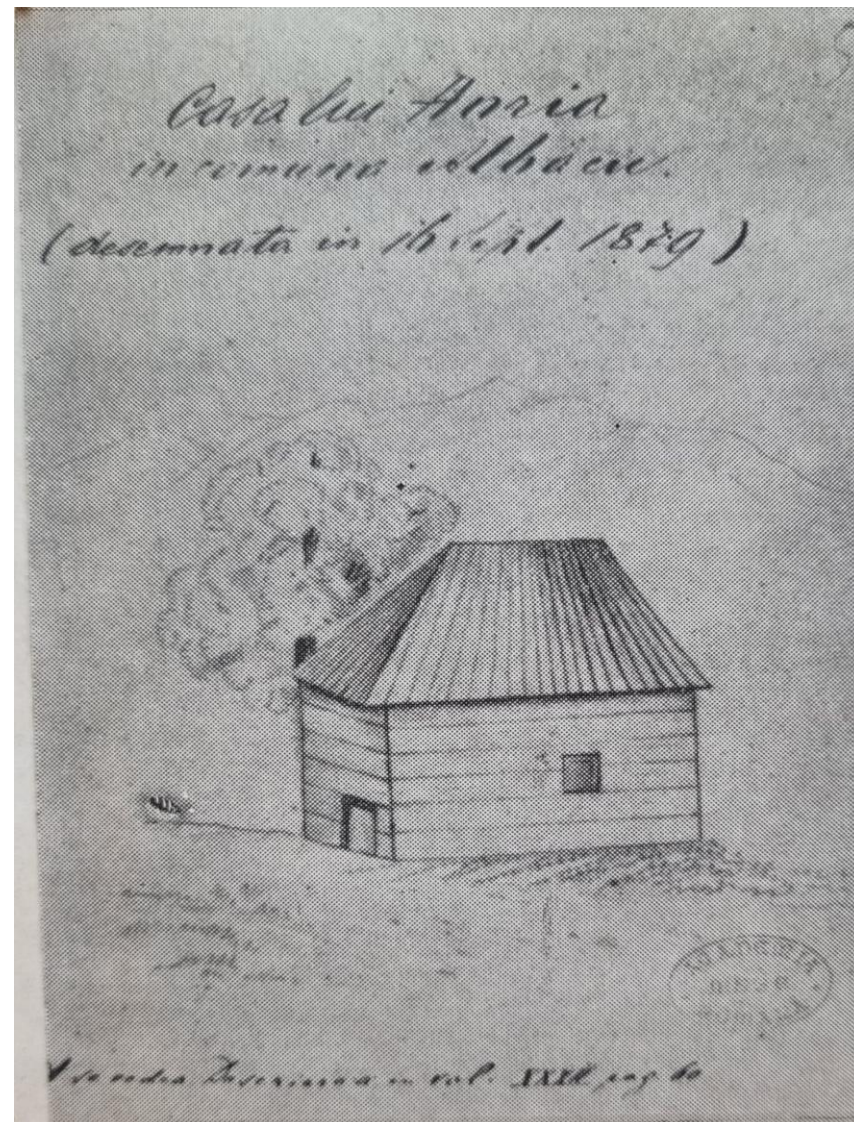
-Grupul statuar Horea, Cloșca și Crișan, din centrul comunei Albac, jud. Alba

- **Construcție din lemn de brad și stejar**, cu pereți din bârne rotunde, îmbinate prin tehnica „coadă de rândunică”.
- **Acoperiș din șindrilă**, în două ape, tipic zonei Apuseni.
- **Interior modest**, compus dintr-o cameră și o tindă, mobilate simplu, cu obiecte tradiționale din gospodăria moțească.

- Foto-Casa lui Horea, desen realizat de N. Densușianu la 1879, preluat Florian Dudaș, *Răscoala lui Horea în tradiția poporului*

- Casa memorială a lui Horea are o triplă semnificație:
- **Istorică** – Este locul de naștere al unui simbol al luptei românilor transilvăneni pentru drepturi sociale și naționale.
- **Patriotică** – A devenit un punct de referință în cultivarea memoriei eroice a moșilor și a spiritului de rezistență românească.
- **Culturală** – Ilustrează stilul de viață al moșilor din secolul XVIII, tradițiile și specificul unei comunități montane.

Foto-N. Densușianu, imaginea
unei locuințe cu plan identic,
de pe Fericet

- Reziditorii sacralului lăcas al eroului de pe Fericet merită a fi așezați în neuitare: Constantin Nicola Mitruții, strănepot de strănepot a lui Horea, Iosif Todea lui Ioan Pantaulă, Constantin Rădac Goii, Nicolae Oneț a Hedrii, Traian Giurgiu a Niții, Traian Mateș a lui Sabin, Gheorghe Trif Mănuțel, Dumitru Mateș Culuții, Traian Mateș Culuții, Ispas Pavel a Turchii, Nicolae Petrușel Maniușă, Nicolae Pleșa a Pleșii, Petru Nicola Horgoș, Roman Costea Musc.

Beciul lui Horea” este situat în orașul Câmpeni, județul Alba. Acest spațiu a fost transformat într-un adevărat muzeu în anul 1998 în timpul primarului Ioan Viorel Sicoe, un destoinic, patriot și mare român. Uitat în negura vremurilor, devenit în epoca comunistă un depozit de zarzavat(CLF) pivnita fiscului/celariul a fost redată istoriei.

- Construcția este simplă, modestă, săpată în piatră și pământ, cu o intrare joasă și o încăpere rece, întunecată. Usa de la intrare cea originală, de secol XVIII este păstrată la Muzeul Unirii. Atmosfera apăsătoare a locului contribuie la impresia de suferință și asprime, ceea ce întărește dimensiunea simbolică a beciului. El are o lungime de 27 de metri, o lățime de 5,5 metri și o înălțime de 3 metri. În cele 8 vitrine sunt expuse materiale care prezintă evenimentul din 1784-1785. O lucrare aparte, de artă plastică realizată de profesoara Livia Bar, născută în orașul Câmpeni, actualmente cadru didactic la Liceul de Arte Regina Maria din Alba Iulia, decorează peretele nordic al pivniței. Pe o suprafață de 12 mp, folosind tehnica szgraffito autoarea redă în dimensiuni aproape naturale imaginea eroilor Țării

- Un eveniment important se înscrie în istoria națională și universală prin însemnătatea și semnificația pe care o are pentru perioada respectivă cât și prin măsura în care-și prelungește importanța în timp. Între evenimentele acestea, fără îndoială răscoala din Transilvania din 1784-1785, prin programul radical făurit de conducătorii ei, prin forțele sociale antrenate, prin aria de răspândire cât și prin superioritatea de organizare și puternicul răsunet stârnit în toată Europa acelei vremi, se impune ca un moment distinct în evoluția ulterioară a societății transilvănene.

-monumentul
închinat marelui
erou, din centrul
localității Horea,
jud. Alba

- Horea înseamnă mult în istoria Țării Moților, a Transilvaniei, în istoria poporului român în general. Numele său a intrat în legendă încă din timpul vieții sale, rămânând, în timp, așezat în chip definitiv în conștiința colectivă românească alături de cele mai cunoscute personalități din istoria noastră națională.

- Întreaga viață și-a închinat-o, mai întâi moșilor, apoi maselor țărănești din Transilvania, extinzând concentric aria revoltei populare. Încă din vremea "tumulului" de la Câmpeni, din ziua târgului de țară din 24 mai 1782, numele lui devine simbol al luptei țăranilor români din Munții Apuseni, pentru ca evenimentul crucial din iarna lui 1784 să-l încarce cu aureola de mare conducător al țăranilor răsculați, iar cruntul supliciu petrecut în fața cetății Alba Iulia, la 28 februarie 1785, să-l facă martir al întregului popor român.

- Martiriul său a căpătat repede valoare de simbol pentru românii ardeleni, pentru poporul român, în conștiința căruia persistă fapta sa, semnificația ei amplificându-se în timp. Horea a fost, este și va rămâne simbolul renașterii poporului român din Transilvania.

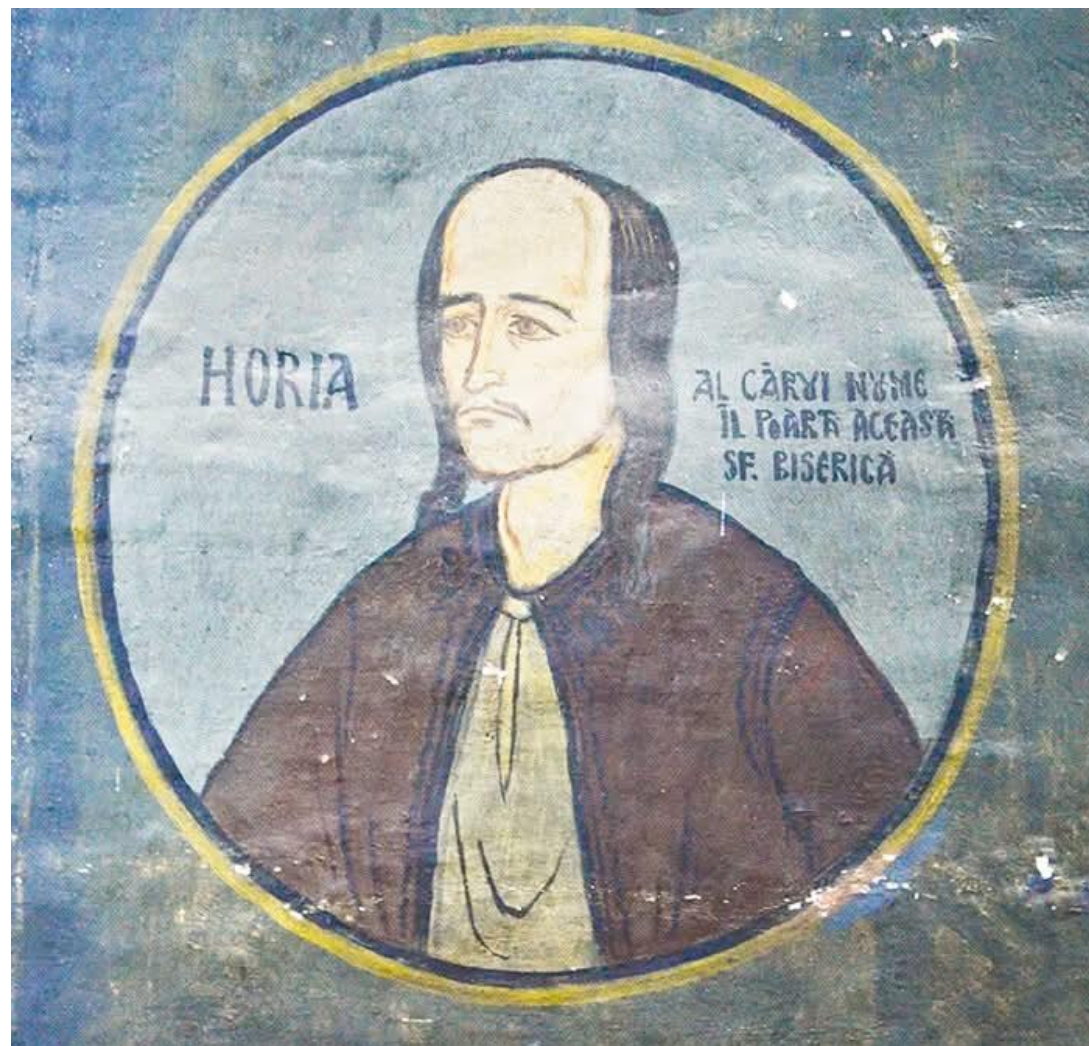

Foto-frescă, Biserica Mănăstirii Sf. Cruce Oradea

- Chipul său de martir domină una dintre cel mai frumoase pagini ale istoriei naționale iar pentru Țara Moților este simbolul celui mai curat, demn și drept ideal. Un model care străbate timpurile și însumează toate durerile seculare ale unui popor, o lecție a curajului, a sacrificiului de sine în numele idealului național.

Foto-28 februarie 2025, Parastasul martirilor, pe dealul Fericet

- Comemorarea supliciului nu înseamnă doar aducerea aminte a unei execuții dramatice, ci o formă de respect și recunoștință față de un om care a avut îndrăzneala să înfrunte nedreptatea epocii.
- Monumentele ridicate în cinstea sa nu sunt doar simple statui, ci expresii ale unui ideal național: dorința de libertate, unitate și demnitate.

Obeliscul lui Horea, Cloșca și Crișan,
Dealul Furcilor, Alba Iulia

- În școală, prin lecțiile de istorie și activitățile comemorative, generațiile tinere sunt învățate să prețuiască sacrificiile înaintașilor.
- Supliciul lui Horea nu e o simplă lecție de istorie, ci e o lecție a moralității. Într-o lume în care libertățile pot fi puse în pericol, exemplul său ne amintește că orice drept câștigat are la bază lupta și jertfa celor dinaintea noastră.

Foto-simpozion și comemorare a eroilor
Albac, 28 februarie 2024

- Bibliografie:
- **David Prodan**, *Răscoala lui Horea*, Editura Științifică și Enciclopedică București, 1979.
- **Nicolae Densușianu**, *Revoluțiunea lui Horea în Transilvania si Ungaria 1784-1785*, Bucuresti, 1884.
- **Ștefan Pascu**, *Revoluția populară de la 1784 condusă de Horea*, Editura Militară, București, 1974
- **Ioan-Aurel Pop**, *Românii și maghiarii în secolele IX–XIV. Geneza statului medieval în Transilvania*, Cluj-Napoca, 1996
- **Florian Dudaș**, *Răscoala lui Horea în tradiția poporului*, Editura Albatros, București, 1984.

VĂ MULȚUMESC !